# GAZETA TRANSILVANIEI.

**REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:**
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE IN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

**SE PRENUMERĂ:**
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

**ANUNȚIURILE:**
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

**Nr. 64** — *Sâmbătă, 21 Martie (2 Aprilie).* — **1887.**

## NOU ABONAMENTU

la

## „GAZETA TRANSILVANIEI."

Cu 1 Aprilie 1887 st. v., se va începe **unŭ nou abonamentŭ** pe trilunîulŭ Aprilie, Maiu și Iuniu, la care invitămŭ pe toți onorații amicĭ și sprijinitori ai foiei nóstre.

### Prețulŭ abonamentului:

| Pentru Austro-Ungaria: | | Pentru România și străinătate: | |
|---|---|---|---|
| pe trei lunĭ | 3 fl. | pe trei lunĭ | 10 francĭ |
| „ șese „ | 6 „ | „ șese „ | 20 „ |
| „ unŭ anŭ | 12 „ | „ unŭ anŭ | 40 „ |

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale**.

Abonațilorŭ de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fășiei sub care au primitŭ ḍiarulŭ.

*Domnii carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.*

### Brașovŭ, 20 Martie 1887.

Din incidentulŭ visitei regelui Carolŭ alŭ României la curtea din Viena, unde s'a opritŭ la întórcerea sa din Berlinŭ împreună cu regina Elisabeta, diarele din Viena și din Pesta publică lungĭ articulĭ fórte măgulitorĭ pentru suveranii românĭ.

Ceea ce se scrie la asemenĭ ocasiunĭ nu se póte cumpĕni cu cumpĕna de aurŭ. Multe potŭ fi adevĕrate și sincere, multe însĕ vorŭ trebui sĕ se pună în contulŭ curtoasiei. Avurămŭ destule ocasiunĭ de a ceti altădată în aceleașĭ foi despre România și suveranii ei și articulĭ, carĭ nu numai că nu erau măgulitorĭ, dér erau chiar ofensătorĭ. Disposițiunea se schimbă cu împrejurările.

Astăḍi domnesce unŭ curentŭ amicabilŭ pentru regatulŭ românŭ vecinŭ, amŭ puté dice amicabilŭ mai multŭ față cu Regele și cu guvernulŭ sĕu, decâtŭ față cu țéra și cu poporulŭ românŭ. Acestŭ curentŭ este pornitŭ dela Berlinŭ, de unde vine și Regele Carolŭ, și orĭ și cum, în împrejurările actuale la Berlinŭ este compasulŭ după care se îndréptă adĭ politica esterióră a celorŭ din Viena.

Primirea cordială, ce i s'a făcutŭ Regelui Carolŭ la Berlinŭ și acum în urmă la Viena este interpretată în deosebĭ de foile unguresci din Pesta ca o dovadă, că România s'a alăturatŭ definitivŭ, ca și Italia, la alianța puterilorŭ centrale europene.

România merge cu monarchia nóstră — dice „Pesti Napló" — și acésta ne servesce spre liniștire, mai alesŭ în ceea ce privesce Ardélulŭ, care va fi scutitŭ din acéstă parte; și cei o sută de mii de combatanți ai României îi vomŭ avé ca ante-gardă în lupta nóstră contra panslavismului . . .

Câtŭ pentru numĕrulŭ oștirei române credemŭ, că este prea josŭ taxatŭ de fóia unguréscă cu o sută de mii de combatanți pe piciorŭ de rĕsboiu, dér vĕḍut'amŭ cu toții câtŭ au putută sĕ facă și numai patru-ḍecĭ de mii de soldați românĭ la Grivița și la Plevna. Prin urmare în acéstă privință putemŭ sĕ fimŭ liniștiți; e vorba numai décă vorŭ puté sĕ fiă liniștiți și mulțămiți și Românii de dincolo cu asigurările de prieteniă ale celorŭ din Pesta, ce li-se dau mereu de unŭ timpŭ încóce pe hârtiă.

Multŭ mai practică este părerea, ce o desvóltă „Wiener Tagblatt" din incidentulŭ visitei Regelui Carolŭ la curtea împĕrătéscă din Viena. Acéstă fóiă nu se încurcă în marĭ combinațiunĭ pentru combaterea panslavismului și salvarea maghiarismului cutropitorŭ, ci găsesce, că tocmai acum se oferă monarchiei nóstre precum și României ocasiunea de a dovedi, că în adevĕrŭ se semtŭ apropiate una de alta.

E vorba de încheierea convențiunei comerciale și diarulŭ vienesŭ găsesce, că visita Regelui Carolŭ va fi contribuitŭ a ușura succesulŭ negociărilorŭ ce s'au începutŭ tocmai acum între delegații guvernelorŭ austro-ungare și ai guvernului românŭ.

Și în acéstă cestiune Ungurii arŭ puté sĕ premérgă c'unŭ bunŭ esemplu și sĕ documenteze în faptŭ, că dorescŭ sĕ trăiască în bună amiciția și înțelegere cu statulŭ românŭ, mai alesŭ după ce este în generalŭ cunoscutŭ, că numai refusulŭ categoricŭ alŭ guvernului unguresc de-a admite pretensiunile capitale ce le face România în privința vitelorŭ și a cerealelorŭ, a împiedecatŭ până acum stabilirea unei înțelegerĭ asupra raporturilorŭ economice dintre ambele state.

Încheierea convențiunei comerciale va ușura negreșitŭ relațiunile dintre ambele guverne dela Viena și Bucurescĭ. Dér óre fi-va de ajunsŭ ca monarchia nóstră sĕ facă României unele concesiunĭ pe terĕmulŭ economicŭ spre a-și asigura pentru durată simpatia acestei țĕrĭ și a poporațiunei sale?

Bine că cele o sută de mii de combatanți ai României vorŭ scuti Ardealulŭ din acea parte și vorŭ contribui a liniști pe Ungurĭ, dér cine va scuti România, cine va liniști poporațiunea română din regatulŭ independentŭ din partea maghiarismului cutropitorŭ? Se înșélă Ungurii dela „Pesti Napló" și dela celelalte foi, décă credŭ, că pe Românii din România nu-i alterézá de locŭ prigonirile, la carĭ este espusŭ elementulŭ românŭ din statulŭ ungarŭ. Óre îi credŭ ei pe politicii românĭ din Bucurescĭ așa de simpli, ca sĕ nu prevéḍă că décă ar succede maghiarismului violentŭ a cutropi limba și naționalitatea frațilorŭ lorŭ de dincóce, ar căpĕta Ungurii poftă sĕ pretindă într'o bună diminéță dela guvernulŭ românŭ, ca sĕ corespundă cu guvernulŭ din Peșta în limba maghiară? In dieta din Peșta se află între acte deja o petițiune a unui comitatŭ, care cere folosirea limbei maghiare în comunicațiunea diplomatică.

Dér póte că Ungurii sciu mai multe decâtŭ noi, mai aléгă d-lŭ Tisza pe la Viena și mai află câte unŭ secretŭ. Cu tóte aceste îndrăsnimŭ sĕ le spunemŭ, că împrejurările suntŭ diferite, astădĭ tragŭ mai multŭ în cumpĕnă unele, mâne altele. Probabilŭ că astădi se mai póte cârpi lucrulŭ c'unŭ tractatŭ economicŭ, dér decisivă va fi și va rĕmâne în relațiunile monarchiei și în deosebĭ în ale Ungariei cu România cestiunea modului de tractare a elementului românescŭ din Transilvania și părțile ungurene.

Ungurii suntŭ marĭ adoratorĭ ai politicei bismarckiane. Ei bine, Bismarck ḍice: scutŭ pentru scutŭ, liniștire pentru liniștire. Cu același dreptŭ, cu care Ungurii aștéptă ca sĕ fiă scutiți din partea României, potŭ aștepta și Românii de dincolo de Carpați sĕ fiă scutită limba și naționalitatea lorŭ din partea Ungariei. *Suum cuique!*

### Negociările pentru încheiarea convenției comerciale.

„Până în 30 Martie — scrie „N. fr. Presse" — nu s'au începutŭ negociările oficiale pentru încheiarea tractatului comercialŭ între delegații austro-ungarĭ și românĭ. In 29 Martie însĕ se întrunirá în biuroulŭ șefului de secțiune Szogyenyi la o convorbire confidențială d-lŭ Szogyenyi, referentulŭ comercialŭ în ministeriulŭ de esterne br. Glanz și trei delegațĭ ai României. Obiectulŭ convorbirei a fostŭ contra-proiectulŭ la convenția veterinară pe care l'au presentatŭ delegații românĭ după sosirea lorŭ ministeriului de esterne. In cursulŭ convorbirei delegații românĭ au declaratŭ, că se vĕdŭ necesitațĭ de a se ruga, ca guvernulŭ românŭ sĕ le întregéscă pe cale telegrafică instrucțiunile, și în urma acesta convorbirea nu s'a continuatŭ în 30 Martie".

„Purparleurile între representanții oficiului de esterne austro ungarŭ și ai guvernului românŭ se vorŭ continua încă la finea săptĕmânei de față. Nu-i adevĕrată scirea adusă de foile din Pesta, că s'a ținutŭ o conferență comercială, care a duratŭ mai multe ore și care ar fi luatŭ în desbatere propositiile guvernului românŭ. Până acum representanții guvernului austriacŭ și unguresc în afacerea convenției comerciale nu au luatŭ parte la convorbirile cu delegații românĭ".

### Din parlamentulŭ austriacŭ.

In ședința dela 28 Martie n. a camerei seniorilorŭ din Viena, contele Leo Thun a ținutŭ următorulŭ discursŭ, care a făcutŭ sensatiă:

*Leo Thun*: Inainte cu câteva ḍile am fostŭ constrînsŭ sĕ iau cuvĕntulŭ cu privire la viitorea regulare a valutei. Atuncĭ am refusatŭ a intra în cestiunea numelui „monarchia austro-ungară," fiind că aceste trei cuvinte n'au venitŭ inainte în proiectŭ. Aḍi stă lucrulŭ altfelŭ, deorece se întrebuințéză în proiectŭ acéstă espresiune. De aceea mĕ vĕdŭ nevoitŭ sĕ aducŭ în cameră considerațiunile ce de multŭ timpŭ îmĭ apasă greu inima... Genesa acelorŭ trei cuvinte e de toțĭ cunoscută. In 15 Noemvre 1868, ministrulŭ de esterne de atuncĭ (Beust) a publicatŭ în „Wiener Zeitung" unŭ pre înaltŭ autografŭ către densulŭ după care titlulŭ Maiestății Sale se schimbă astfelŭ, ca amintirea regatului Ungariei sĕ nu mai rĕmână în ordinea de până acum, ci sĕ se pună la urmă, și alŭ doilea, s'a esprimatŭ în elŭ, ca de aci înainte în actele solemnele ale statului, mai alesŭ în comunicațiunea diplomatică sĕ nu se mai întrebuințeze espresiunea „impĕrăția Austriei," ci espresiunea „monarchia austro-ungară" seu alta asemenea.

Eu din parte'mĭ sunt de părere, că acéstă procedere este necorectă, décă ne punemŭ pe tĕrĕmulŭ constituționalŭ, care interḍice espresŭ a trage în tractărĭ numele suveranului... Acelŭ autografŭ n'a fostŭ unŭ actŭ legalŭ... In acéstă publicațiune dela 15 Noemvre 1868 se desființéză titlulŭ „impĕrăția Austriei," se scóte din totalitatea complexului țĕrilorŭ Măiestății Sale regatulŭ Ungaria. Ministrulŭ, care a pricinuitŭ acea publicațiune a fostŭ de părere că prin aceea s'ar consolida posițiunea de putere europénă a imperiului. Despre acesta nu voiu sĕ vorbescŭ. Der care au fostŭ efectele practice ale dispositiunilorŭ? In Ungaria s'au întăritŭ nisuințele acelorŭ separatiștĭ ungurĭ, carĭ trecŭ și peste ceea ce se acordă prin cea mai nouă legislațiune... Și nu se póte contesta, că acelor separiștĭ carĭ încă tot nu se mulțămesc cu dispozițiunile „așa numitului pactŭ," ci nisuescŭ simplu într'acolo, sĕ restabilescă necondiționata independență a statului ungarŭ celŭ puținŭ în forma uniunei personale numai, le-a fostŭ forte dorită ștergerea numelui impĕrăției austriace, așa că amintita publicațiune li-a oferitŭ plăcuta posibilitate de a introduce în Ungaria o terminologiă, care încetulŭ cu încetulŭ face sĕ dispară în intréga poporațiune idea și consciința impĕrăției austriace. Ei au esploatatŭ acéstă ideă atâtŭ de multŭ, încâtŭ au făcutŭ și invențiunea d'a trece numele „Austria" asupra regatelorŭ și țĕrilorŭ representate în Reichsrath (parlamentulŭ imperiului).. Trecerea numelui Austria asupra regatelorŭ și țĕrilorŭ representate în Reichsrath este, fără îndoială, necompatibilă cu dispozițiunile nóstre constituționale actuale. Eu o socotescŭ cu totulŭ ca necorectă: e necorectă și din punctŭ de vedere logicŭ, fiindŭ-că numele Austria după dreptŭ și până în timpurile cele mai nouĕ niciodată nu s'a înțelesŭ altfelŭ decâtŭ ca desemnare a „impĕrăției Austriei". In Ungaria Maiestatea Sa pre grațiosulŭ nostru impĕratŭ, mulțămită Domnului, prin calitățile sale marĭ e salutatŭ totdéuna cu entusiasmŭ, der niciodată ca „împĕratŭ alŭ Austriei", ci totdéuna numai ca rege alŭ Ungariei. La noi nu se'ntémplă acesta. In Ungaria toțĭ servitorii Maiestății Sale în guvernulŭ ungarŭ se desemnéză ca „regescĭ-unguresci"; la noi nu e așa. Décă acum în urma acesta amŭ vrea sĕ renunțămŭ la numele impĕrăția Austriei, sĕ despoiămŭ pe funcționarĭ de numele „impĕrătescŭ",

atuncĭ amŭ sta înaintea unei imposibilitățĭ. Ungurii i-au substituitŭ numele de „funcționarĭ regescĭ“

Dualismului bruscŭ și pătimașŭ, acelora carĭ lucreză la uniunea personală, e cu nepuțință sĕ le trecă prin minte a da servitorilorŭ de statŭ din regatele și țĕrile representate în Reichsrath numele de „regescĭ“; căcĭ nu se póte cugeta ca acestŭ complexŭ de țĕrĭ sĕ se numescă regatŭ, „regatulŭ Austriei.“ Espresiunea »împĕrătescŭ-regescŭ« încă totŭ e mai unitară, e o espresiune ce arată esistența împĕrăției Austriei și întru atâta întăresce și în poporațiune consciința și credința acestei esistențe. Simpla intercalare a cuvîntelului „și“ schimbă întregŭ caracterulŭ; „împĕrătescŭ și regescŭ“ nu mai este o espresiune a unirei, ci o espresiune a separărei. Eu sunt de părere, că decă ar ajunge lucrulŭ acolo, de a se introduce și în țĕrile nóstre o terminologiă, care înlătură recunóscerea și accentuarea esistenței împĕrăției Austriei, s'ar sgudui încetulŭ cu încetulŭ și în aceste țĕrĭ consciința și credința în esistența împĕrăției Austriei...

Inainte cu ḑece anĭ amŭ vĕḑutŭ în cestiunea regulărei valutei, cum s'a scosŭ deasupra atuncĭ cestiunea insemnelorŭ. Nu e nicĭ o îndoială, că înlăturarea insemnelorŭ de pe note e unŭ regresŭ în representarea simbolului monarchiei totale austriace... Aceste cestiunĭ suntŭ atâtŭ de grele, atâtŭ de încurcate, încâtŭ timpulŭ d'a se pute pune capĕtŭ îngrijirilorŭ și contradicerilorŭ, în care ne mișcămŭ, atérnă de Maiestatea Sa... Momentele ce le-am citatŭ se cuprindŭ în vederile, că ne aflămŭ într'unŭ forte tristŭ provisoriu, într'unŭ provisoriu de celŭ mai îngrijitorŭ felŭ. Sunt de părere că e o afacere a nóstră, ca în cursulŭ acestui provisoriu, prin purtarea nostră nu numai în acéstă cameră, ci în totŭ ce facemŭ și vorbimŭ în și afară de ea, sĕ avemŭ înaintea ochilorŭ acestŭ provisoriu și în cursulŭ lui sĕ facemŭ ce putemŭ, spre a evita periculele ce le-am semnalatŭ.

Părerea mea este așaderă următórea 1) prin aceste considerațiunĭ *sĕ protestămŭ* că, decă in împrejurările date ne vine înainte chiar și în acte legislative espresiunea de „monarhiă austro-ungară“, în nisce împrejurărĭ în care n'avemŭ puterea d'a schimba lucrulŭ, sĕ nu se credă că permițĕndŭ seu și numai tolerândŭ acéstă espresiune o și aprobămŭ, séu că suntemŭ prin acésta împedecațĭ de a ave vederĭ corecte asupra acestei relațiunĭ; 2) sĕ avemŭ mai multŭ îndatorirea, de a lucra în contra periculelorŭ, ce le-am semnalatŭ, prin aceea, că menținemŭ în terminologia generală, care nu e atinsă în nicĭ unŭ modŭ de acea publicațiune, numirea întregei monarchii ca împĕrăția Austriei; 3) ca în timpulŭ îngrijitorului provisoriu semnalatŭ, pentru a căruia sanare temeinică nu suntemŭ în stare a esercita o influință în acéstă adunare, sĕ nisuimŭ a susține câtŭ se póte în poporațiune consciința despre esistența mai departe a împĕrăției Austriei. Asta'i datoria nóstră patriotică. Noi, carĭ la orĭce ocasiune aducemŭ cu cele mai adâncĭ sentimente și cu convingere omagii Maiestății Sale pre înaltului nostru suveranŭ, noi carĭ dedicămŭ aceste omagii tocmai Impĕratului Austriei; noi, credŭ, o vomŭ face acésta și pe viitorŭ în consciința că, precum am ḑisŭ și înainte cu ḑece anĭ, nu s'ar pute susține pentru durată idea de împĕratŭ fără împĕrăţiă. Sperŭ că aceste observațiunĭ vorŭ contribui póte sĕ fiă cumpĕnite mai departe și póte că vorŭ duce acolo, ca sĕ ajungă la validitate practică. Sperŭ că am și isbutitŭ a espune ceea ce am vrutŭ sĕ ḑicŭ astfelŭ, în câtŭ sĕ nu vateme nicĭ o parte și sĕ nu pregătescă perplesitățĭ guvernului și representanțilorŭ lui. Nu dorescŭ nimicŭ mai multŭ, decâtŭ ca ceea ce am ḑisŭ sĕ rĕmână într'atâta: nu dorescŭ, și mi se pare că nu e necesariŭ, ca prin aceea sĕ fi datŭ prilegiu la o discusiune mai întinsă, care decă ar începe ne-arŭ depărta dela ordinea ḑilei a ședinței de aḑi. (Bravo! Bravo! în drepta).

## Din camera României.

In ședința dela 18 (30) Martie a camerei deputaților din Bucuresci, venindŭ în desbatere bugetulŭ de cheltuelĭ alŭ ministerului de esterne,

D. *M. Kogălniceanu* se plânge că guvernulŭ nu se ocupă de navigarea Prutului, care e de mare interesŭ pentru țeră. D-sa arată că Austria are interesŭ politicŭ sĕ puie piedecĭ lucrărilorŭ de navigațiă, și de aceea nu s'a făcut nimicŭ de 26 de anĭ de când s'a propusŭ ca Prutulŭ sĕ fiă navigabilŭ. Austria, nu numai că s'a opusŭ la ridicarea sumei de cheltuitŭ pentru a face Prutulŭ navigabilŭ, dér chiar că a făcutŭ dificultățĭ pentru o sumă de nimicŭ, cu care trebuie sĕ contribuiască la aceste lucrărĭ. Credemŭ că a venitŭ vremea ca d. ministru de esterne sĕ puie mai multă energiă în acéstă cestiune, deórece Rusia e de acordŭ cu noi.

*D. Ferichide, ministrulŭ de esterne*, rĕspunde că nu cunósce cestiunea în fondŭ, decâtŭ scie că ministerulŭ lucrărilorŭ publice se ocupă cu aceste lucrărĭ.

D. *M. Kogălniceanu* spune, că n'are nicĭ unŭ interesŭ sĕ laude pe Rusia, dér că are totŭ dreptulŭ sĕ critice pe Austria, care ne pune totŭ piedicĭ în desvoltarea nostră economică. Rógă dér pre domnulŭ ministru de esterne sĕ lupte ca aceste piedicĭ sĕ dispară, și cere sĕ se mărescă suma destinată pentru lucrările de navigare a Prutului.

D. *Ferichide, ministrulŭ de esterne*, declară că orĭ de câte-orĭ suntŭ în jocŭ interesele țĕrei, d-sa se găsesce alăturĭ cu acela, care le apĕră.

## Sporirea armatei române.

Cetimŭ în „Unirea“:

In bugetulŭ ministrului de rĕsboiu pentru anulŭ viitorŭ se prevĕdŭ următórele adause:

*La geniu*, 4 companii de săpătorĭ, spre a completa cu câte 4 companii, 4 din batalióneie celorŭ douĕ regimente de geniu, carĭ au astăḑĭ numai câte trei companii.

*La infanterie*, pentru fiăcare batalionŭ de vênătorĭ și pentru fiăcare regimentŭ de linie se mai prevede câte o companie, care sĕ formeze, în casŭ de mobilisare, depositulŭ acestorŭ unitățĭ, pentru care legea organică prevede unŭ batalionŭ.

Se cere unŭ sporŭ de 6 batalióne la dorobanți, — din care unŭ batalionŭ în Dobrogea, — spre a forma unŭ regimentŭ cu celŭ actualŭ, și 5 batalióne pentru a forma alŭ 3-lea batalionŭ la regimentele ale cărorŭ efective întrecŭ 3500 ómenĭ.

*La călărași*, se mai prevĕdŭ 8 escadróne, — din care 2 pentru Dobrogea unde se simte trebuință, — și 6 pentru regimentele de călărași, unde efectivele permitŭ a se completa unitățile tactice pe regimente.

*La artilerie*, se adaugŭ încă 8 baterii, spre a completa organisarea regimentelorŭ actuale și cu același numĕrŭ de baterii fiăcare.

Se prevĕdŭ încă 2 companii de asediu, — neapĕratŭ a fi organisate din vreme, — spre a le instrui și obicinui ómenii cu materialulŭ destinatŭ a ocupa punctele întărite.

S'a mai prevĕḑutŭ în acestŭ proiectŭ de bugetŭ suplimentarŭ 8 căpitanĭ pentru statuile majore ale comandamentelorŭ; — personalulŭ actualŭ neființŭ îndestulătorŭ a satisface la tóte cerințele serviciului ce îi este impusŭ.

# SCIRILE ḐILEI.

In anunciulŭ lorŭ de prenumerațiune confrații noștri dela „Luminătorulŭ“ din Timișóră se plângŭ de *neînteresarea* ce o dovedescŭ cărturarii românĭ față cu *pressa română* în următorulŭ modŭ:

„Ne dóre inima, când vedemŭ — pre cum adesea ni se dă ocasiune a ne convinge — că în comune curatŭ românescĭ mergŭ câte 4—6 ḑiare neromâne, plătite din sudórea poporului, dér ḑiarŭ românescŭ nu e c'an palmă. E admirabilŭ, cum póte suferi poporulŭ nostru și inteligența sa locală una ca asta? In astfelŭ de comune nicĭ poporulŭ nicĭ inteligența sĕ nu scie absolutŭ nimicŭ despre mișcările politice actuale, nu are absolutŭ nicĭ o cunoscință despre lupta, literatura Românilorŭ, trăesce în țera sa ca și când ar fi în țĕrĭ de totŭ străine și îndepărtate de dênșii. Și Românulŭ are totuși trebuință de desvoltare spirituală! Ne înfiorămŭ de astfelŭ de intristătóre stare, er când vedemŭ și esperiămŭ că numĕrulŭ cărturarilorŭ românĭ s'a sporitŭ și înmulțitŭ în fiăcare comună românéscă, dér cu totuși nu cetescŭ românesce, atuncĭ mintea ne stă în locŭ, nu-ĭ putemŭ pricepe!“

—x—

Tênĕrulŭ medicinistŭ d-lŭ *Alexandru Popŭ* din Tohanulŭ vechiu, după ce a depusŭ cu succesŭ bunŭ esamenele finale a fostŭ promovatŭ în 26 Martie a. c. la gradulŭ de doctorŭ în medicina universală. Ii adresămŭ felicitările nóstre!

—x—

Inspectorulŭ reg. ung. de scóle, d. Franciscŭ Koos, ne face cunoscutŭ, că în curêndŭ va apăre în stabilimentulŭ lui Carolŭ Posner și fiiu în Budapesta *charta portativă a comitatelorŭ Brașovŭ și Făgărașŭ*. Lungimea acestei charte frumos colorate e de 58 cm., lățimea de 45 cm. Prețulŭ numai 30 cr. D. inspectorŭ a luatŭ asupră-și aicĭ a desface acéstă chartă în favórea grădinei de copii ungurescĭ, ce se va înființa în Blumena (suburbiu alŭ Brașovului) pentru care numitulŭ stabilimentŭ dăruesce 15 pro cente din prețulŭ vêndărei. Décă, precum presupunemŭ, acésta chartă va apăre cu numirile comunelorŭ maghiarisate, cu tóte că cele douĕ comitate din vorbă suntŭ locuite apróре esclusivŭ de Românĭ și Sașĭ, atuncĭ păcatŭ de ostenélă, căcĭ Românii și Sașii nu le vorŭ pute folosi, er Ungurii înșiși nu se vorŭ pute orienta după ele.

—x—

Ministrulŭ *Trefort* a inceputŭ a »pricopsi« pe preoții noștri gr. or. cu dróia. Astfelŭ a datŭ câte 50 fl. preoțilorŭ: Iónŭ Lupea, Iónŭ Rusu, Antonŭ Chifa, Iónŭ Ioanta, Iónŭ Dumitrescu, Nic. Dorca, Iónŭ Fecheticĭ, Gavr. Curea, Iacobŭ Gisa, Dion. Lula, Iónŭ Romanŭ, Lad Dancu, Lad. Filipŭ, Dem. Pulca și Iacobŭ Chifa. — Dómne sfinte, ce deosebire între propoveduitorii din trecutŭ ai cuvêntului Tĕu și între cei de aḑi!

—x—

Relativŭ la afacerea directorului scolei reale din *Alba regală*, Valkovsky, acusatŭ de »nepatriotismŭ“ de cătră mai mulțĭ foștĭ scolarĭ, se scrie că s'au luatŭ la interogatoriu profesorii și că acum se vorŭ interoga și acusatorii. Directorulŭ s'a dusŭ în Pesta, unde de asemenea va fi luatŭ la interogatoriu. Elŭ ḑice, că acusarea e o operă de rĕsbunare, fiindŭ că stă în relațiunĭ încordate cu ceilalțĭ profesorĭ. Cum că rĕsbunare trebuie sĕ fiă se deduce de acolo, că elŭ e acusatŭ că propune istoria în »sensŭ nepatrioticŭ.“ — Va sĕ ḑică, fiindŭ că directorulŭ nu falsifică istoria à la Hunfalvy et comp., e trasŭ în cercetare; și deputatulŭ Madarasz mai și interpelează în cameră! Sĕrmană istoriă în ce halŭ ai ajunsŭ!

—x—

## FOILETONU.

### Cum scriu Ungurii istoria?

(Urmare și fine.)

„Mulțimea locuitorilorŭ de acéstă *națiune brută (rauhe) în Transilvania*, crimele fără marginĭ comise de ei, și nenumĕratele lorŭ pretensiunĭ, apoi iubirea lorŭ pentru Moldova și Valachia mărginașe (unde nu lipsescŭ oarde, ce așteptă momentulŭ de a prăda) deșteptă o îngrijire într'adevĕrŭ întemeiată, căcĭ, decă nu se va stinge foculŭ acesta acum cu totulŭ, la primăvéră va irupe din spuza rĕmasă unŭ focŭ periculosŭ, care va pustii țera; loculŭ e bunŭ pentru așa ceva.

800 de soldațĭ au fostŭ de ajunsŭ ca sĕ stingă acestŭ mare focŭ. Valachii predară armele. Valachii au fostŭ, cei carĭ au prinsŭ pe Horia și pe Cloșca și i-au predatŭ locot.-colonelŭ Kray (27 Dec.) Când umblau încóce și încolo, ei dominiau încă peste poporulŭ lorŭ și popii au adunatŭ de pretutindenea banĭ de călĕtoriă pentru ei, fostŭ a trebuitŭ sĕ nu rĕmână credinciosŭ principiilorŭ sale: capii revoluțiunei fură omorîțĭ pe rótă în Alba-Iulia, apoi tăiațĭ în patru.

N'a fostŭ greu a suprima rĕscóla, greu a fostŭ însĕ a restabili buna ințelegere între domnŭ și țĕranŭ. Procedura împĕratului la începutulŭ mișcărei n'a fostŭ îndreptățită nicĭ din punctŭ de vedere politicŭ. Cufundatŭ în consciere, elŭ voia sĕ-și valideteze puterea sa numai față cu Ungurii. Insĕ îndată ce s'a restabilitŭ liniștea, liberŭ de cugete reservate, carĭ întristau inima lui, a cântatŭ și a aflatŭ unica cale, prin care se putea într'adevĕrŭ face pace. Elŭ a învinsŭ pe rĕsculațĭ dér n'a voitŭ, ca Ungurii sĕ-și rĕsbune. Elŭ a arĕtatŭ puterea statului, care stă peste passiunile naționale. O aplanare finală aștepta elŭ dela regularea urbarială și dela educațiunea mai bună a poporului valachŭ.

Rĕscóla valahă conține o învĕțătură mare pentru națiunea ungurésca. Ea a probat în colori înspăimântătóre pericululŭ, ce amenință din partea unei națiunĭ, ce se baséză pe privilegii. Dér și pentru împĕratulŭ n'a fostŭ învĕțătura înzadarŭ. Elŭ a avutŭ ocasiune a cunósce de apróре revoluțiunea socială. De acum înainte a voitŭ s'o facă imposibilă prin instituțiunĭ umane, nu însĕ prin mĕsurĭ ușóre, nebăgate în sémă, carĭ pregătescŭ iruperea ei.“

Suferințele Românilorŭ, precum le descrie însuși istoriculŭ ungurŭ, suntŭ fără esemplu în viéța popórelorŭ. Vita din jugŭ era mai omenesce tractată, decâtŭ cum era tractatŭ poporulŭ românŭ de proprietarii și autoritățile ungurescĭ. Și cu tóte astea, istoriculŭ ungurŭ nu găsesce decâtŭ cuvinte injurióse și insultătóre, nu găsesce decâtŭ batjocurĭ la adresa poporului nostru.

Lipsa de obiectivitate atâtŭ de necesară pentru o scriere istorică, nedemnitatea stilului și cu deosebire rĕutăcióasa tendențiositate de a înegri pe nedreptŭ, dér cu orĭce prețŭ pe multŭ cercatulŭ și îndelungŭ răbdătorulŭ poporŭ românŭ înaintea lumei civilisate străine, suntŭ trăsurile caracteristice ale acestui tractatŭ într'adevĕrŭ ungurescŭ. Orbitŭ de patimă istoriculŭ ungurŭ, fără sĕ vrea, a înfățișatŭ în același timpŭ lumei civilisate străine unŭ înfiorătorŭ tablou alŭ barbarielorŭ ungurescĭ.

In fața tractatului d-lui Marczali, care cu întortochiările și scălciările de fapte ce le conține arată în tótă urîciunea modulŭ de scriere alŭ istoriei la Ungurĭ, suntemŭ sigurĭ, că omulŭ cu pĕtrundere, străinulŭ nepreocupatŭ, care a cetitŭ acestŭ „giuvaerŭ“ de productŭ istoricŭ nu póte decâtŭ sĕ'și esprime compătimirea sa, ér criticulŭ sĕ se dea în lăturĭ și sĕ se ferescă de tărîțe!! - Tr.

Noulŭ fişpanŭ alŭ *Baiei*, Parcsetich din Neoplanta, a intratŭ erĭ în postulŭ sĕu.

—x—

Preotulŭ slovacŭ *Miloslav Hurban*, pe care Ungurii ilŭ numescŭ panslavistŭ fiindŭ că nu i vine la socotélă sĕ fiă maghiaronŭ, şĭ-a serbatŭ deunădile a 70-ea aniversare a dilei nascerei şi jubileulŭ de 50 anĭ alŭ activităţii sale ca scriitorŭ. Nenumĕrate ovaţiunĭ i s'au făcutŭ.

—x—

Museulŭ unguirescŭ din *Pesta* s'a înavuţitŭ cu şese castrone antice de argintŭ de origine sudslavă.

—x—

Deputatulŭ italianŭ, maiorulŭ Luigi Chiala, autorulŭ însemnatei opere „Corespondinţa lui Camillo Cavour«, va publica în curêndŭ alŭ şeselea tomŭ din acéstă corespondinţă. Intre scrisorile ce vorŭ fi publicate în acestŭ tomŭ se află şi una adresată de Cavour din Parisŭ, la 16 Aprilie 1856, deputatului Castelli. In scrisóre, între altele, Covour comunică că împĕratulŭ Napoleonŭ a propusŭ Austriei sĕ ia principatele (române) şi sĕ lase Piemontului Lombardia şi Veneţia şi că în faţa dênsului împĕratulŭ a disŭ cătrĕ lordulŭ Clarendon, că acesta este singura soluţiune raţională a afacerilorŭ Italiei. Scrisórea lui Cavour — dice »Romănulŭ« — pentru noi Românii nu conţine nimicŭ surprindĕtorŭ. Schimbulŭ ce Napoleonŭ propunea Austriei este de multŭ cunoscutŭ. Amŭ relevatŭ cu tóte acestea scrisórea pentru ca publiculŭ românŭ sĕ aibă cunoscinţă despre ea.

—x—

In *Reghinulŭ săsescŭ* se va deschide în curêndŭ o grădină de copii săséscă.

—x—

In comuna *Terkenye* din comitatulŭ *Hont*, după cum află »P. H.“, preotulŭ reformatŭ de acolo Ludovic *Bogyo* s'a spênduratŭ. Şi fratele lui, care a fostŭ totŭ preotŭ, şĭ-a pusŭ capĕtŭ dilelorŭ în acelaşi modŭ.

## Impĕratulŭ Germaniei.

(Fine)

Impĕratulŭ locuiesce colţulŭ etagiului de josŭ, la stânga, şi împĕrătesa colţulŭ catului de deasupra alŭ unicului palatŭ. Nicĭ luxŭ, nicĭ comfortŭ în acestŭ palatŭ... Se sciu tradiţiunile de economiă ale Hohenzollernilorŭ, carĭ odinióră erau sĕracĭ... Suindu-se pe tronŭ Wilhelm I avea numai datorii.

Lista civilă a regelui Prusiei este de nouĕ milióne. Pentru împĕratulŭ Germaniei nu s'a stabilitŭ vreuna. Astădĭ Wilhelm I. este bogatŭ; unŭ singurŭ omŭ, banchierulu Kohn, scie cifra esactă a averei sale. Evaluândŭ veniturile sale personale la optsprădece milióne, n'amŭ greşi de felu. Impĕratulŭ vre sĕ cunóscă până şi cheltuiala cea mai neînsemnată. Personalulŭ palatului este forte restrînsŭ şi compusŭ de veteranĭ, puţinŭ dificilĭ. Leafa celei mai înalte sarcinĭ dela curte se ridică la trei decĭ de mii de francĭ. Intendenţii suntŭ mereu cu ochii deschişĭ, jigania lorŭ uriciósă este unŭ trio de meşterĭ bucătarĭ impuşĭ de gustulŭ celŭ bunŭ alŭ împĕrătesei. Mĕsurile de economiă la culme suntŭ mulţime; de le-ar povesti cineva, ele s'ar părea nesăbuite.

Cabinetulŭ de lucru alŭ împĕratului este plinŭ de suvenirĭ militare seu de familiă. Pe masă unŭ buchetŭ de neghină (bluets) primenitŭ mereu; într'unŭ colţŭ drapelurile. La Berlinŭ, împĕratulŭ îşĭ pune totdeuna uniforma sa de generalŭ, o uniformă vechiă, cam rosă. Şi astfelŭ elŭ se arată cu crucea „Pentru meritŭ« la gâtŭ, la ferestra sa, când trece garda cu musica în capŭ. Sera se lasă o perdea pe acéstă ferestră, prin care totŭ se mai póte vedea fruntea plăcută a împĕratului lucrândŭ la lumina unei lampe ordinare; şi mulţime de ómenĭ stau şi privescŭ înduioşaţĭ sub ochiulŭ sergenţilorŭ de oraşĭ, carĭ păzescŭ palatulŭ.

Numai împĕratulŭ şi împĕrătesa cu cameristele sale locuescŭ în palatŭ. Impĕratulŭ este în cabinetulŭ sĕu de lucru ocupatŭ cu hârtiele sale, er împĕrătesa susŭ cu femeile sale.

Impĕratulŭ şi împĕrătésa mancă în deosebĭ, se preumblă în deosebĭ, nu se arată niciodată împreună în publicŭ... Impĕratulŭ este pururea bine dispusŭ, şi cedeză întotdéuna cu blândeţe înaintea împĕrătesei, pururea rĕu dispusă din pricina nervilorŭ, precum elŭ ceda odinióră înaintea ei când se nĕcăjea focŭ, mulţumindu-se numai sĕ murmure: — »Nu-i nimicŭ, e sângele rusŭ care se suie“ (sângele împĕratului Paulŭ alŭ Rusiei).

Dimineţa, împĕrătesa, pe la dece óre, se coboră ca sĕ facă visită împĕratului. In genere acesta este singurulŭ momentu în care ambele Maiestăţi îşĭ vorbescŭ fără martorĭ. De sigurŭ că nu politica este obiectulŭ conversaţiunei... Conversaţiunea are de obiectŭ cutare măritişŭ în familiă, seu alăturea, cutare audienţă apropiată şi forte delicată, cutare balŭ, ş. c. l. Der mai cu sémă se vorbesce despre ciudata stare de lucrurĭ ce esistă între ambii suveranĭ şi casa principelui moştenitorŭ şi despre atitudinea ce este de ţinutŭ astădĭ, mâne, în cele mai micĭ ocasiunĭ....

...Autoritatea de şefŭ de familiă este la Hohenzollernĭ unŭ principiu sacru şi care póte sĕ fiă împinsŭ până la estremŭ. La cincĭdecĭ de anĭ chiarŭ, suveranulŭ actualŭ nu era decâtŭ principe regescŭ şi trebuia sĕ se mlădie, dimpreună cu principesa femeia sa după capriciile şi străsniciile adeseorĭ senile ale regelui şi acest rege nu era decâtŭ fratele lui. La rêndulu lorŭ, împĕratulŭ şi împĕrătesa facŭ usŭ de autoritatea lorŭ astădĭ în privinţa principelui moştenitorŭ, şi mai alesŭ în privinţa principesei, femeei sale, cu o rigorositate câte odată de necredutŭ. Principele nu póte face unŭ pasŭ, o cheltuială, fără a consulta pe tată-sĕu, şi acéstă dependinţă o simte amarŭ.

Principesa imperială nu póte alege o damă de onóre pentru dênsa seu o guvernantă pentru principesele fiicele sale, nu póte călĕtori, nu póte fi însoţită în călĕtoriă de cutare damă, nu póte sĕ lase fetele sale sĕ figureze în cutare sĕsbătóre seu la cutare vêndĕrĭ de caritate, fără învoirea sumeţiei sacre....

*

Care este caracterulŭ împĕratului? Când pune cestiunea acesta vre-unui familiarŭ dela curte, mai alesŭ vre unei femei, rĕspunsulŭ nu variază de felŭ; Impĕratulŭ este *goldich*, este „de aurŭ“. Şi adevĕrulŭ este că cuventulŭ acesta îi vine orĭ cărui străinŭ, la singurulŭ sunetŭ alŭ vocei suveranului, înaintea manierelorŭ sale afabile şi pline de nobleţă, înaintea trăsurilorŭ de sinceritate ce se povestesce despre dênsulŭ.

Der acesta nu-i decâtŭ o „a doua manieră« la monarchŭ, decă se póte dice. Intimii, carĭ trăiescŭ de cincĭ-decĭ de anĭ la curte i-au cunoscutŭ „o primă manieră“ cu totulŭ deosebită.

Principele imperialŭ de odinióră, suveranulŭ de adĭ, cu avantagele sale de militaru frumosŭ, cu facultăţile sale, carĭ ilŭ ţĕrmuiau în purulŭ studiu practicŭ alŭ armatei, se părea a nu avea altŭ ţelŭ decâtŭ de a merita porecla, ce i se da făţişŭ, de »Unteroffizier“, de a fi unŭ adevĕratŭ sub oficeru prusianŭ mândru de mustaţa sa, unŭ mâncătorŭ de inimĭ, despreţuindŭ universitate, cărţĭ, musică, bele-arte, tóte, afară de uniformă şi de paradă. Principesa Augusta, împĕrătesa de adi, femeă superióră şi cu totulŭ la idealulŭ ce-şi face despre rangulŭ sĕu, de origine rusă, crescută la Weimar în societatea lui Goethe, crescută în admiraţiunea marelui secolŭ francesŭ şi care, încă şi astădĭ, la şepte-decĭ şi cincĭ de anĭ, recitesce în fiecare dimineţă culegerea sa de locuţiunĭ elegante francese, principesa îndatora pe subofícerulŭ a urma alăturea cu dênsa, de trei orĭ pe sĕptĕmână, unu cursŭ de literatură ce venea de le făcea unŭ profesorŭ la palatŭ; ea ilŭ îndatoră de a şi mobila conversaţia, a-şĭ reforma manierele, a nu provoca nicĭ tolera familiarităţile, a fi mai economŭ cu strîngerile sale de mână, s. c. l.

Sub-oficerulŭ se născuse bunŭ şi ascultătorŭ, elŭ făcu ce putu. Elŭ se însurase prin raţiune de statŭ; i se dete iute libertatea, păstrândŭ cu tóte astea influenţa. Impĕratulŭ a conservatŭ pururea pentru împĕrătesa respectulŭ celŭ mai umilŭ; împĕrătésa a rĕmasŭ pururea pentru dênsulŭ o fiinţă deosebită, de o altă stirpe, ai cărei nervi superiorĭ nu suferŭ contrarietatea, ale cărei gusturĭ şi maniere pe faţă anti-germane trebue chiar a le respecta.

Şi nu numai la Parisŭ sănĕtatea împĕratului dă locŭ la scirĭ false, chiar la Berlinŭ, iérna, celŭ puţinŭ odată pe lună, lumea copleşesce prăvăliele de doliu, de odată, pe o vorbă. Arareorĭ împĕratulŭ trece o sĕptĕmână fără ca sĕ leşine de slăbiciune, şi câte odată asta se întêmplă în mai multe serĭ de-a rêndulŭ. Este sfirşitulŭ, îşĭ închipuesce lumea. A doua di, nicĭ o urmă; din contră, şi suveranulŭ primesce lumea sa, se arată la ferestră şi dimbesce poporului sĕu. Şi aşa e de dece anĭ încoce, fără schimbărĭ simţitóre. Unŭ medicŭ alŭ curţei dicea: „Elŭ este icóna sănĕtăţei perfecte până la cea d'ântâiu viscolire de ventŭ“.

Diua sĕrbătorei împĕratului, 22 Martie, a trecutŭ. Prândurĭ, recepţiunĭ, cuvêntărĭ, serată, spectacolu, suveranulŭ le-a întêmpinatŭ pe tóte în picióre, cu zîmbetulŭ sĕu sub bĕtrâna'i mustaţă albă rĕsucită. Şi a doua di elŭ s'a sculatŭ la nouĕ óre, şi şĭ-a urmatŭ vieţa sa ordinară. Şi acésta n'are de ce sĕ se sfirşéscă, până la prima viscolire de ventŭ.

Şi astfelŭ, şi cu pacea europenă.

(Le Figaro). *Ion Vien.*

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINU, 1 Aprilie. — Scirea despre unŭ alŭ doilea atentatŭ în contra Ţarului nu se adeveresce. Ambasada ruséscă n'a primitŭ nicĭ o împărtăşire despre unŭ asemenea atentatŭ.

BUCURESCI, 1 Aprilie. — (Scirea „Agenţiei Havas“). Din Calafatŭ se anunţă, că cu vaporulŭ au fostŭ transportaţĭ în nóptea trecută 100 de soldaţĭ la *Lompalanka,* unde sĕ fi isbucnitŭ o *rĕscólă*.

## DIVERSE.

**O revoltă a Evreilorŭ din Tunisŭ.** — Din Tunisŭ sosiră în dilele din urmă telegrame despre proclamaţiunĭ revoluţionare ale Evreilorŭ de acolo, carĭ nu vorŭ sĕ se supună nouĕlorŭ ordinaţiunĭ, privitóre la înmormêntărĭ, ci voescŭ a urma totŭ ca până acum, adecă a îngropa pe morţii lorŭ fără a face arătare la deregĕtorii. Din Parisŭ se comunică cu data 22 Martie următórele: Alaltăerĭ se adunară o mulţime de Evrei la cimitirulŭ lorŭ pentru a îngropa doi morţĭ şi se încĕrcară cu agenţii poliţienescĭ, carĭ voiau a le aminti legile judecătorescĭ. Unŭ gendarmŭ fu rănitŭ cu o petră. Erĭ începură turburările din nou. Tóte prăvăliele evreeşcĭ rĕmaseră închise şi o cetă de Evrei, după ce fu depărtată din cimitirŭ, unde voia sĕ manifesteze, merse înaintea primăriei strigândŭ: „Trăéscă Italia! Josŭ cu municipalitatea!« Sparseră tóte ferestrile edificiului şi porniră spre locuinţa vice-preşedintelui consiliului comunalŭ Dubos, a cărei uşă încercară sĕ o spargă. Intr'aceea sosise comisarulŭ centralŭ Santini cu unŭ despărţĕmentŭ de agenţĭ şi apucă de guierŭ pe celŭ care striga mai tare. Acesta fu lovitŭ şi greu rănitŭ de unŭ glonţŭ ce era destinatŭ comisarului. Pentru a-lŭ rĕsbuna pe Evreu, se repediră coreligionarii lui asupra lui Santini ameninţândŭ a-lŭ sdrobi; dér acesta putu fi eliberatŭ încă la timpŭ din mânile lorŭ. Se făcură apoi vre-o 10 arestărĭ, care făcură pe Evrei sĕ se mai liniştéscă şi sĕ se retragă. După aceea se duse Dubos şi Santini, însoţiţĭ de o secţiă de Spahis sub ordinele Şeicilorŭ, Medina şi Başamba, şi de unŭ plutonŭ de gendarmĭ, la abatoriulŭ (unde se taiă vitele) israelitŭ, unde era ascunsŭ cadavrulŭ unei femei, ce era sĕ se îngrópe în secretŭ. Se găsiră aicĭ patru Evrei, carĭ sub scutulŭ Zuavilorŭ ilŭ duseră la cimitirŭ precând coreligionarii lorŭ priveau în tăcere din depărtare. Cei trei turburătorĭ, carĭ au fostŭ arestaţĭ Duminică, s'au condamnatŭ la 6 dile închisóre şi 16 francĭ amendă. Generalulŭ residentŭ francesŭ în Tunesia, Massicault, primì pe marele Rabinŭ din Parisŭ, Zodak Khan. Consistoriulŭ israelitŭ a promisŭ că 'şi va da tóte silinţele sĕ pună capĕtŭ uneltirilorŭ revoluţionare în Tunesia.

***

**Persóne în etate de 90 anĭ şi mai multŭ.** — Cu ocasiunea a 90-a aniversarĭ a dilei nascerei împĕratului Vilhelm publică „Statistische Corespondenz.“ unŭ raportŭ statisticŭ alu personelorŭ trecute de 90 anĭ şi care vieţuescŭ pe teritorulŭ monarchiei prusiane. Din acestŭ raportŭ resultă, că în statulŭ prusianŭ se află adĭ peste 5600 astfelŭ de persóne, dintre carĭ mai multŭ ca 200 celŭ puţinŭ suntŭ mai bĕtrâne cu 10 anĭ decâtŭ împĕratulŭ. In tóte provinciile se găsescŭ persóne de 90 până la 95 anĭ încă în numĕrŭ forte însemnatŭ ba încă şi mai bĕtrâne mai cu sémă în provinciile Posen, Silesia (cu deosebire în cerculŭ Oppeln), Prusia de vestŭ şi de ostŭ. In ultimi 90 anĭ s'au scoborîtŭ de pe tronurile lorŭ nu mai puţinŭ de 72 capete încoronate şi adecă 32 regĭ, 8 împĕraţĭ, 6 papĭ, 6 sultanĭ, şi adecă: trei regĭ ai Prusiei: Fridericŭ Wilhelm II., Friedericŭ Wilhelm III. şi Fridericŭ Wilhelm IV., doi regĭ ai Hanoverei: Ernest August şi George V., doi regĭ ai Würtenbergei: Friederic I. şi Wilhelm I., patru regĭ ai Bavariei: Max Josef I, Ludovic I., Max II. şi Ludovic II., unŭ rege alŭ Westfaliei: Jerome, câte unŭ rege în Belgia şi Grecia: Leopold I. şi Otto I. trei regĭ ai Holandei: Ludovic, Wilhelm I. şi Wilhelm II., trei regĭ ai Angliei: George III., George IV., William IV., trei regĭ ai Franciei: Ludovic XVIII., Carolŭ X. şi Ludovic Philipp, cincĭ regĭ ai Svediei: Gustav IV., Carolŭ XIII., Carolŭ-Ioanŭ XIV. (Bernadotte), Oscar I. şi Carolŭ XV., patru regĭ ai Danemarcei: Christianŭ VII., Friedric VI, Christian VIII şi Friedric VII., şépte regĭ ai Spaniei: Carolŭ IV, Ferdinand VII., Josef, Isabella, Amadeus, Alfonso XII, trei regĭ ai Portugaliei: Josef, Ioanŭ, Maria Da Gloria, cincĭ regĭ ai Sardiniei: Carolŭ Emanuel II, Victorŭ Emanuel I, Carolŭ Felix, Carolŭ Albert şi Victor Emanuel II, şése regĭ ai Neapolului: Ferdinad, Josef, Joachimŭ Muratŭ, Francisc I., Ferdinand II. şi Francisc II., afară de aceia doi împĕraţĭ ai Austriei şi regĭ ai Ungariei: Francisc I. şi Ferdinand I., doi împĕraţĭ ai Franciei: Napoleonŭ I. şi Napoleonŭ III., patru ţarĭ ai Rusiei: Pavelŭ I., Alexandru I., Niculae I. şi Alexandru II., şese sultanĭ: Selim III., Mustafa IV., Mohamed II., Abdul Medjid, Abdul Azig şi Murad V., şese papĭ: Pius VI., Pius VII., Leo XII., Pius VIII., Gregor XVI şi Pius IX., în fine 21 preşedinţĭ ai Statelorŭ-Unite şi adecă: George Washington, Iohn Adams, Jefferson, Madisan, Manroe, I. Quincy Adams, Jackson, Van Bureu, Harrisen, Tyler, Polk, Taylor, Fillmore, Franklin-Pierce, Buchanan, Lincoln, Iohnson, Grant, Hayes, Garfield şi Artur. Dintre toţĭ numiţii regenţĭ şi preşedinţi mai suntŭ în vieţă patru monarchĭ detronaţĭ: Amadeus şi Isabella ai Spaniei, Francisc II alŭ Neapolului şi sultanulŭ Murad V., pe ceilalţĭ 90 i-a supravieţuitŭ împĕratulŭ Wilhelm.

**Necrologŭ.** — *Teodorŭ Tatu*, preotŭ gr. cat. în Sângerulŭ de Câmpiă, în urma unui morbŭ îndelungatŭ, a trecutŭ la cele eterne în 10 Martie în alŭ 42-lea anŭ alŭ vieţii, alŭ 17-lea alŭ fericitei sale căsĕtorii şi alŭ 16-lea alŭ preoţiei sale. Repausatulŭ prin blândeţa inimei sale, prin caracterulŭ sĕu firmŭ şi prin zelulŭ sĕu naţionalŭ sacru şĭ-a sciutŭ câştiga stima şi iubirea tuturorŭ, carĭ ilŭ considerau de unulŭ dintre cei mai devotaţĭ fii ai bisericei şi naţiunei. La înmormêntare (12 l. c.) a luatŭ parte unŭ publicŭ numerosŭ. Au celebratŭ 10 preoţĭ în frunte cu d. protopopŭ din Ludoşiulŭ de Mureşiu N. Solomonŭ. In acéstă generală durere servéscă de consolare şi balsamŭ pentru trista sa familiă purtarea cea piă a defunctului, er pentru fraţii, consângeniĭ, amicii şi cunoscuţii lui—de esemplu, ca în faptele şi iubirea lor de biserică şi naţiune sĕ le fiă de modelŭ defunctulŭ.

Fiă-i ţĕrina uşoră şi momeria neuitată!

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

### Cursulu la bursa de Viena

din 30 Martie st. n. 1887

| | | | |
|---|---|---|---|
| Rentă de aurŭ 5% | 101 90 | Bonurĭ croato-slavone | 104.50 |
| Rentă de hârtiă 5% | 88 55 | Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. | 98.75 |
| Imprumutulu căilorŭ ferate ungare | 150.50 | Imprumutulŭ cu premiu ung. | 121.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) | 98 80 | Losurile pentru regularea Tisei și Segedinuluĭ | 123 50 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) | 126 — | Renta de hârtiă austriacă | 80.80 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) | 116 25 | Renta de arg. austr. | 81 50 |
| Bonurĭ rurale ungare | 104.50 | Renta de aurŭ austr. | 113 60 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104.50 | Losurile din 1860 | 133.50 |
| Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ | 104.50 | Acțiunile băncei austro-ungare | 881.— |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104 50 | Act. băncei de creditŭ ung. | 287 30 |
| Bonurĭ rurale transilvane | 104 75 | Act. băncei de creditŭ austr. | 285.40 |
| | | Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ | 6 — |
| | | Napoleon-d'orĭ | 10 09 |
| | | Mărcĭ 100 imp. germ. | 62 65 |
| | | Londra 10 Livres sterlinge | 127.80 |

### Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 18 Martie st. v. 1887.

| | Cump | vend |
|---|---|---|
| Renta română (5%). | 91— | 91½ |
| Renta rom. amort. (5%) | 94— | 94½ |
| » convert. (6%) | 84— | 84½ |
| Împr. oraș. Buc. (20 fr.) | 35— | 36— |
| Credit fonc. rural (7%) | 100¾ | 101½ |
| » » » (5%) | 84¾ | 85¼ |
| » » urban (7%) | 96½ | 97— |
| » » » (6%) | 91— | 91½ |
| » » » (5%) | 81— | 81½ |
| Banca națională a României 500 Lei | —— | —— |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | —— | —— |
| » » » Națională | —— | —— |
| Aurŭ contra bilete de bancă | 18.¼ | 18.¾ |
| Bancnote austriace contra aurŭ. | 2.01 | 2.02 |

### Cursulu pieței Brașovŭ

din 31 Martie st. n. 1887

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote romanescĭ | Cump. | 8.45 | Vend. | 8.49 |
| Argint românesc | » | 8.40 | » | 8.45 |
| Napoleon-d'orĭ | » | 10.05 | » | 10 09 |
| Lire turcescĭ | » | 11.40 | » | 11.45 |
| Imperialĭ | » | 10.40 | » | 10.45 |
| Galbenĭ | » | 5 95 | » | 6.— |
| Scrisurile fonc. »Albina» 6% | » | 101.— | » | 102.— |
| » » » 5% | » | 98.— | » | 99.— |
| Ruble Rusescĭ | » | 112.— | » | 113.— |
| Discontulŭ | » | 7—10% pe anŭ. | | |



# Mersulŭ trenurilorŭ

**Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.**

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

### Predealŭ-Budapesta

| | Trenŭ de persóne | Tren accelerat | Trenŭ omnibus | Trenu omnibus |
|---|---|---|---|---|
| Bucuresci | — | — | — | 7.30 |
| Predealŭ | — | — | — | 1.14 |
| | — | — | — | — |
| Timișŭ | — | — | — | 1.45 |
| Brașovŭ | — | — | — | — |
| | 7.47 | — | 4.16 | 2.32 |
| Feldióra | 8.24 | — | 5.02 | — |
| Apatia | 8.51 | — | 5.43 | — |
| Agostonfalva | 9.14 | — | 6.15 | — |
| Homorod | 9.51 | — | 7.06 | — |
| Hașfaleu | 11.08 | — | 8.52 | — |
| Sighișóra | 11.29 | — | 9.19 | — |
| | 11.26 | — | 9.31 | — |
| Elisabetopole | 12.0[illegible] | — | 10.16 | — |
| Mediașŭ | 12.29 | — | 10.57 | — |
| Copșa mică | 12.44 | — | 11.19 11.31 | — |
| Micăsasa | 1.05 | — | 11.52 | — |
| Blașiu | 1.34 | — | 12.31 | — |
| Crăciunelŭ | 1.46 | — | 12.48 | — |
| Teiușŭ | 2.09 | — | 1.22 | — |
| Aiudŭ | 2.39 | — | 2.18 | — |
| Vințulŭ de susŭ | 3.01 | — | 2.48 | — |
| Uióra | 3.08 | — | 2 56 | — |
| Cucerdea | 3.14 | — | 3 64 | — |
| Ghirisŭ | 3.5 | — | 4 51 | — |
| Apahida | 5.10 | — | 5.28 | — |
| Clușiu | 5.30 | — | 5 56 | — |
| | — | 6 03 | — | 8.00 |
| Nedeșdu | — | 6.21 | — | 8.36 |
| Ghirbëu | — | — | — | 9.02 |
| Aghirișŭ | — | — | — | 9.32 |
| Stana | — | — | — | 10.11 |
| Huiedinŭ | — | 7.14 | -- | 10.5 |
| Ciucia | — | 7.43 | — | 12 16 |
| Bucia | — | — | — | 12.50 |
| Bratca | — | — | — | 1.21 |
| Rév | — | 8.22 | — | 2.02 |
| Mező-Telegd | — | 8.48 | — | 3.06 |
| Fugyi-Vásárhely | — | — | — | 3.38 |
| Várad-Velințe | — | — | — | 3.54 |
| Oradia-mare | — | 9.13 | — | 4.05 |
| | — | 9.18 | 10.55 | 4.50 |
| P. Ladány | — | 10.38 | 1 23 | 7.23 |
| Szolnok | — | 12.20 | 3.24 | — |
| Buda-pesta | — | 2.15 | 10.05 | — |
| Viena | — | — | 2.15 | — |
| | — | 8.00 | 6.05 | — |

### Budapesta—Predealŭ

| | Trenu de pers. | Tren accelerat | Trenŭ omnibus | Trenu de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|---|
| Viena | 11.10 | — | — | — | — |
| Budapesta | 7.40 | 2.— | 3.10 | 6.20 | 8.00 |
| Szolnok | 11.0[illegible] | 3.58 | 7.38 | 9.34 | 11.4[illegible] |
| P. Ladány | 2 02 | 5.28 | 5 40 | 11.26 | 2.31 |
| Oradea mare | 4.[illegible]2 | 6.58 | 9.14 | 1.35 | — |
| Várad-Velencze | — | — | 9.24 | 2 06 | |
| Fugyi-Vásárhely | — | — | 9 41 | 2 17 | -- |
| Mező-Telegd | — | 7.33 | 10 19 | 2.40 | - |
| Rev | — | 8.04 | 11.38 | 3.24 | -- |
| Bratca | — | — | 12.18 | 3.47 | -- |
| Bucia | — | -- | 12.54 | 4 07 | — |
| Ciucia | — | 8.58 | 1.57 | 4.33 | - |
| Huiedin | — | 9.28 | 3.11 | 5.15 | — |
| Stana | — | — | 3.40 | 5.31 | — |
| Aghiriș | — | -- | 4.15 | 5.55 | — |
| Ghirbëu | — | — | 4.36 | 6.07 | — |
| Nedeșdu | | — | 4.58 | 6.24 | - |
| Clușiu | — | 10.28 | 5.26 | 6.43 | -- |
| | 11.00 | — | — | — | 7.08 |
| Apahida | 1 19 | — | — | — | 7.36 |
| Ghiriș | 2 30 | — | — | — | 9.06 |
| Cucerdea | 1.01 | — | — | — | 9.53 |
| | 1.06 | — | — | — | 10.— |
| Uióra | 1 13 | — | — | — | 10.09 |
| Vințulŭ de susŭ | 1 20 | — | — | — | 10.19 |
| Aiudŭ | 1 41 | — | — | — | 10.48 |
| Teiușŭ | 2.[illegible]0 | — | -- | — | 11.14 |
| Crăciunelŭ | 2 35 | -- | — | — | 12.12 |
| Blașŭ | 2.48 | — | — | — | 12.30 |
| Micăsasa | 3.20 | — | — | — | 1.12 |
| Copșa mic | 3 36 | — | — | — | 1.32 |
| Mediașŭ | 4.[illegible]0 | — | — | — | 2.18 |
| Elisabetopole | 4.3 | — | - | — | 3.03 |
| Sigișóra | 5.12 | — | — | — | 3.49 |
| Hașfaleu | 6.37 | — | — | — | 4.28 |
| Homorod | 7.[illegible] | — | — | — | 6.[illegible]6 |
| Agostonfalva | 7.43 | — | — | — | 7.06 |
| Apatia | 8.11 | — | — | — | 7.46 |
| Feldióra | 8.41 | — | — | — | 8.25 |
| Brașovŭ | 9.21 | — | — | — | 9.15 |
| | — | — | 1.55 | — | — |
| Timișŭ | — | — | 2.53 | — | — |
| Predealŭ | — | — | — | — | -- |
| | — | — | 3.28 | — | — |
| Bucuresci | — | — | 9.35 | — | — |

### Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

| | Trenu omnibus | Trenu omnibus | Trenŭ de persone |
|---|---|---|---|
| Teiușŭ | 11.24 | — | 2.40 |
| Alba-Iulia | 11.39 | — | 3.14 |
| Vințulu de josŭ | 12.30 | — | 4.22 |
| Șibotŭ | 12.52 | — | 4.50 |
| Orăștia | 1.01 | — | 5.18 |
| Simeria (Piski) | 2.03 | — | 5.47 |
| Deva | 2 52 | — | 6.35 |
| Branicica | 3.23 | — | 7.02 |
| Ilia | 3.55 | — | 7.28 |
| Gurasada | 4.08 | — | 7.40 |
| Zam | 4 25 | — | 8.11 |
| Soborșin | 5 30 | — | 8.46 |
| Bĕrzova | 5.56 | — | 9 33 |
| Conopŭ | 6.27 | — | 9 53 |
| Radna-Lipova | 6.47 | — | 10 27 |
| Paulișŭ | 7.28 | -- | 10.42 |
| Gyorok | 7.43 | — | 10.58 |
| Glogovațŭ | 7.59 | — | 11 25 |
| Aradŭ | 8.28 | — | 11.39 |
| Szolnok | 8.42 | — | 4 52 |
| | — | — | 5.12 |
| Budapesta | — | — | 8.20 |
| Viena | — | — | 6.05 |

### Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

| | Trenŭ de persóne | Trenu de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Viena | 11.10 | 12.10 | — |
| Budapesta | 8.20 | 9.05 | — |
| Szolnok | 11.20 | 12.41 | — |
| | 4.10 | 5.45 | — |
| Aradŭ | 4 30 | 6.— | 7.04 |
| Glogovațŭ | 4 43 | 6.13 | 7.22 |
| Gyorok | 5 07 | 6.38 | 7.58 |
| Paulișŭ | 5.19 | 6.51 | 8 17 |
| Radna-Lipova | 5.41 | 7.10 | 8 36 |
| Conopŭ | 6 09 | 7.37 | — |
| Bĕrzova | 6 28 | 7.55 | — |
| Soborșin | 7 25 | 8.42 | — |
| Zam | 8 01 | 9.12 | — |
| Gurasada | 8 34 | 9.41 | — |
| Ilia | 8 55 | 9. 8 | — |
| Branicica | 9 19 | 10.17 | — |
| Deva | 9 51 | 10 42 | - - |
| Simeria (Piski) | 10.35 | 11 07 | — |
| Orăștiă | 11.11 | 11.37 | — |
| Șibotŭ | 11.43 | 12.— | — |
| Vințulŭ de josŭ | 12 18 | 12.29 | - - |
| Alba-Iulia | 12 36 | 12.46 | — |
| Teiușŭ | 1 29 | 1.41 | -- |

### Aradŭ-Timișóra

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne | Trenu mixt |
|---|---|---|---|
| Aradŭ | 5.48 | — | 6.05 |
| Aradulŭ nou | 6 19 | — | 6 33 |
| Németh-Ságh | 6.44 | — | 6.58 |
| Vinga | 7.16 | — | 7.29 |
| Orczifalva | 7.47 | — | 7.55 |
| Merczifalva | — | — | — |
| Timișóra | 9.02 | — | 9.08 |

### Simeria (Piski) Petroșeni

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ mixt |
|---|---|---|---|
| Simeria | 11.25 | — | 2.42 |
| Streiu | 11.58 | — | 3.25 |
| Hațegŭ | 12.46 | — | 4 16 |
| Pui | 1.37 | — | 5.11 |
| Crivadia | 2.24 | — | 5.58 |
| Banița | 3.05 | — | 6 41 |
| Petroșeni | 3.37 | -- | 7.12 |

### Timișóra-Aradŭ

| | Trenŭ de persóne | Trenu de persone | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Timișóra | 6.25 | — | 5.00 |
| Merczifalva | — | — | — |
| Orczifalva | 7.46 | — | 6.32 |
| Vinga | 8.15 | — | 7.02 |
| Németh-Ságh | 8.36 | — | 6.23 |
| Aradulŭ nou | 9.11 | — | 8.01 |
| Aradŭ | 9.27 | — | 8.17 |

### Petroșeni—Simeria (Piski)

| | Trenŭ de pers. | Trenu omnibus | Trenŭ mixt |
|---|---|---|---|
| Petroșeni | 10 07 | — | 6.10 |
| Banița | 10 48 | — | 6.53 |
| Crivadia | 11.25 | — | 7.37 |
| Pui | 12.05 | — | 8.20 |
| Hațegŭ | 12.42 | — | 9.01 |
| Streiu | 1.22 | — | 9.52 |
| Simeria | 1.53 | -- | 10.31 |

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ